

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Кафедра мікробіології та вірусології

ВЕТЕРИНАРНА МІКРОБІОЛОГІЯ

Підручник із спеціальної мікробіології

Біла Церква

2024

УДК 619:576.8(07)

Затверджено вченою радою факультету ветеринарної
медицини

Укладачі: **Рубленко І.О., Зоценко В.М.,** Островський Д.М., **Тарануха С.І.,** Чемеровська І.О., Болібрух М.О., Мусієць В.В., Чечет О.М., Горбатюк О.І.

Ветеринарна мікробіологія: Підручник із спеціальної мікробіології для студентів факультету ветеринарної медицини. Рубленко І.О., Зоценко В.М., Островський Д.М., та ін. Біла Церква, 2024, с. 200.

Рецензенти: Білик С.А., Шаганенко Р.В.

© БДАУ, 2024

ВСТУП

Головне завдання при вивченні студентами спеціальної ветеринарної мікробіології полягає у ефективному засвоєнні методів діагностики і специфічної профілактики інфекційних хвороб. Лабораторна діагностика бактеріальних хвороб передбачає використання різних мікробіологічних методів, вибір яких залежить від біологічних особливостей збудника, його локалізації в організмі тварини, перебігу захворювання та інших чинників. Проте найчастіше застосовують бактеріоскопічний, бактеріологічний, біологічний та іноді серологічні методи. Вони дозволяють встановлювати присутність збудника в досліджуваному матеріалі, виділити його у чистій культурі, ідентифікувати та диференціювати від споріднених мікроорганізмів, а також визначити патогенність. Окрім того, виявлення специфічних антитіл в організмі тварин за допомогою серологічних реакцій також відіграє важливе діагностичне значення і дозволяє встановити ступінь розповсюдження захворювання.

Ці методичні вказівки допоможуть студентам самостійно опанувати матеріал із спеціальної мікробіології. Вони дозволять ознайомитися з основними властивостями збудників інфекційних захворювань свійських тварин та птиці, методами лабораторної діагностики та біопрепаратами, що використовуються для специфічної профілактики і лікування. Студенти ознайомляться з правилами відбору і пересилки патологічного матеріалу для бактеріологічного дослідження при бактеріальних захворюваннях. Вони також вивчать морфологічні, культуральні, антигенні та біохімічні властивості збудників; оволодіють практичними навиками виготовлення мікроскопічних препаратів-відбитків і препаратів-мазків та методами їх фарбування. Важливе значення надається опануванню техніки підготовки патматеріалу для бактеріологічних досліджень та його посіву на живильні середовища, методам культивування збудників у лабораторних умовах, а також проведенню серологічної ідентифікації збудників та постановці біопроби на лабораторних тваринах.

ЗМІСТ

Вступ	3
Тема 1. Патогенні коки	4
Тема 2. Збудник ешеріхіозів	16
Тема 3. Збудники сальмонельозів	23
Тема 4. Збудник бешихи	29
Тема 5. Збудник лістеріозу	33
Тема 6. Збудник пастерельозу	39
Тема 7. Збудник антропозоонозної чуми	44
Тема 8. Збудник туляремії	46
Тема 9. Збудники псевдотуберкульозу (родентіозу)	49
Тема 10. Збудники бруцельозу	51
Тема 11. Збудник сибірки	56
Тема 12. Збудники сапу і меліоїдозу	82
Тема 13. Збудники правця і ботулізму	88
Тема 14. Збудники зляккісного набряку	93
Тема 15. Збудники браздоту овець, анаеробної ентеротоксемії та дизентерії ягнят	99
Тема 16. Збудник емфізематозного карбункула	103
Тема 17. Збудник некробактеріозу	105
Тема 18. Збудники туберкульозу і паратуберкульозу	110
Тема 19. Патогенні спірили і спірохети	119
Тема 20. Патогенні мікоплазми	131
Тема 21. Збудники рикетсіозів	142
Тема 22. Збудник хламідіозу	146
Тема 23. Збудник актиномікозу	149
Тема 24. Збудники мікозів	151
Тема 25. Мікроскопічні гриби – збудники цвілевих мікозів	162
Тема 26. Лабораторна діагностика мікотоксикозів	170
Розрахунок балів для дисципліни за пропорційною системою	194
Використана література	199
Зміст	200